

Komunikacija in preventiva v marginalnih skupinah

Doc.dr.Erika Zelko,dr.med.,spec

Ljubljana, 12.1.2018

Poudarki srečanja

- Opredelitev pojma
- Značilnosti komunikacije
- Nekaj napotkov....
- Praktično delo s pomočjo vinjete

Ranljive / marginalne / skupine na obrobju

- Tem skupinam lahko, po vzoru iz tuje strokovne literature, nadenemo ime »ranljivi« (lat. *vulnerabilis*, ang. *vulnerable*) ter s tem nakažemo tako na »ranljivost« njihovih teles (oz. večjo dovzetnost za določene bolezni) kot tudi na njihovo odrinjenost v sistemu zdravstvenega varstva ter, širše, v družbi. Pri opredelitvah teh skupin nekateri avtorji »ranljivost« na eni strani vidijo kot posledico posameznikovih osebnostnih ali telesnih značilnosti oziroma njegovega tveganege vedenja, ki vodi v poslabšanje zdravja, na drugi strani pa kot posledico prepleta družbene izključenosti, zaradi katere ima oviran dostop do zdravstvenega sistema.

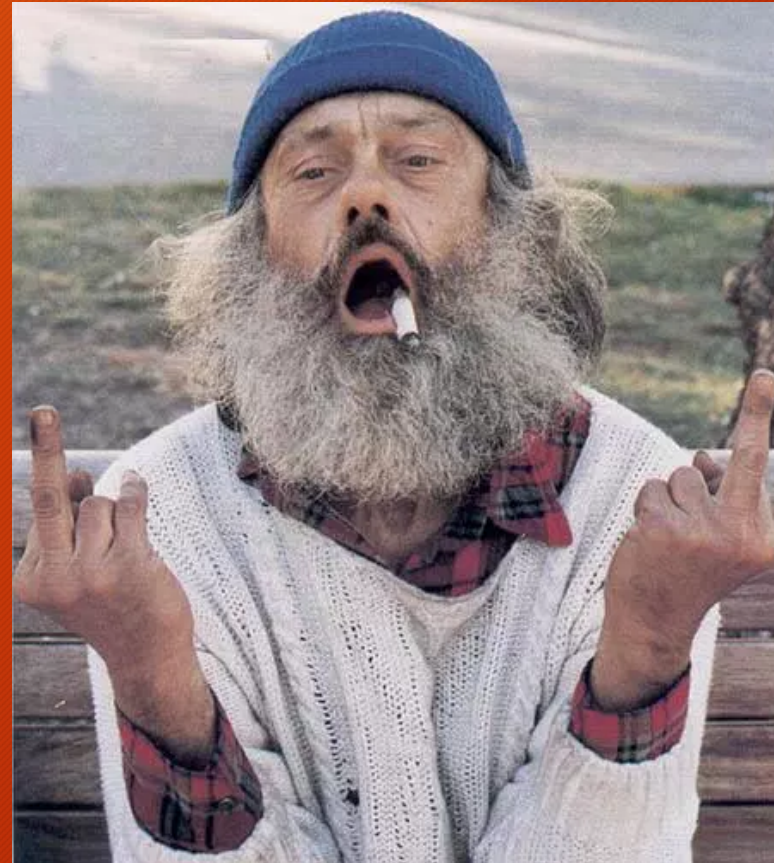
SEM MAG ZNANOSTI,
KI S ČIŠČENJEM
ČEVLJEV OPOZARJA
NA PROBLEM
BREZPOSELNOSTI
VISOKO IZOBRAŽENEGA
MLADRA IN PODCENJENO
DELO PREKERNIH
DELAVCEV

Kdo so predstavniki marginalnih/ranljivih skupin?

- migranti (31 odgovorov),
- brezdomci (24 odgovorov),
- starejši prebivalci (21 odgovorov),
- uporabniki nedovoljenih drog (17 odgovorov),
- brezposelni (17 odgovorov),
- osebe s težavami v duševnem zdravju (15 odgovorov),
- Romi (14 odgovorov),
- samozaposleni (10 odgovorov),
- osebe z negotovimi, prekarnimi zaposlitvami (7 odgovorov)
- osebe z različnimi oblikami oviranosti

Značilnosti komunikacije

- Jezikovne ovire
- Napačna razlaga bolnikovega »jezika stiske«
- Inkompatibilnost EM (pojasnjevalnih modelov)
- Različni vrednostni sistemi in bolezni brez diagnoz
- Težave z izrazoslovjem
- Adherenca in terapija
- Vloga prevajalcev

Kako ravnati v praksi?

- *Fizična dostopnost je enakovredna komunikacijski dostopnosti.*
- *V vsaki skupnosti bodo ljudje, ki bodo potrebovali dodatno pomoč pri komunikaciji z zdravstvenimi delavci.*
- *Komunikacija je »dvosmerna cesta«, kjer poslušáš in si slišán.*
- *Bodi prilagodljiv, uporabi različna sredstva za učinkovito delo v ambulanti, še posebej , če je etnično mešana.*
- *Aktivno vključuj uporabnika!*
- *Ne obupaj prehitro, bodi potrpežljiv!*

Primer: 35 - letni moški iz Kosova

- Opravili ste preventivni pregled v sklopu katerega ste naredili razširjen laboratorij. Gospod vam zagotavlja, da razume dobro slovensko. V izvidih imate močno zvišane jetrne teste in holesterol. Gospodu skušate razložiti, da bodo zaradi suma na bolezen jeter potrebne dodatne preiskave.
- Naenkrat ugotovite, da gospod ne razume kaj želite povedati.
- Kako boste ukrepali?

Primer: 60 - letna muslimanka

- Prihaja na preventivni pregled
- Govori slovensko, je ob pregledu sama z vami sama.
- Zaključek pregleda:
  1. Želite jo napotiti na FTH
    - Kaj je dobro vedeti?
    - Kaj je potrebno vprašati?
    - Kako izvedete zadevo?

Primer: 58-letna ženska

- Opravili ste preventivni pregled pri gospe, ki je opustila jemanje antidepresivov, ne želi jemati substitucije ščitničnih hormonov zaradi laktozne intolerance. Opisuje klimakterične težave in vam zaupa, da se ji je močno povečala spolna sla.
- Kako jo boste motivirali:
  - a. Da začne jemati antidepresiv?
  - b. Razume pomen substitucije ščitnice?
  - c. Uživa v življenju, ki ga ima?

Primer: 45 letna Romkinja

- Ob priložnostnem obisku, ste naredili tudi preventivni pregled. Razen zvišanega holesterola, kajenja in pozitivne družinske anamneze na SŽO (oče umrl pri 48 zaradi AMI), so ostali izvidi v mejah normale.
- Kako bi se lotili svetovanja opustitve kajenja?

"Če si želite sreče za eno uro - se naspite.
Če si želite sreče za en dan - pojdite ribarit.
Če si želite sreče za celo leto - podedujte bogastvo.
Če si želite sreče za celo življenje - pomagajte nekemu drugemu."

Kitajski pregovor